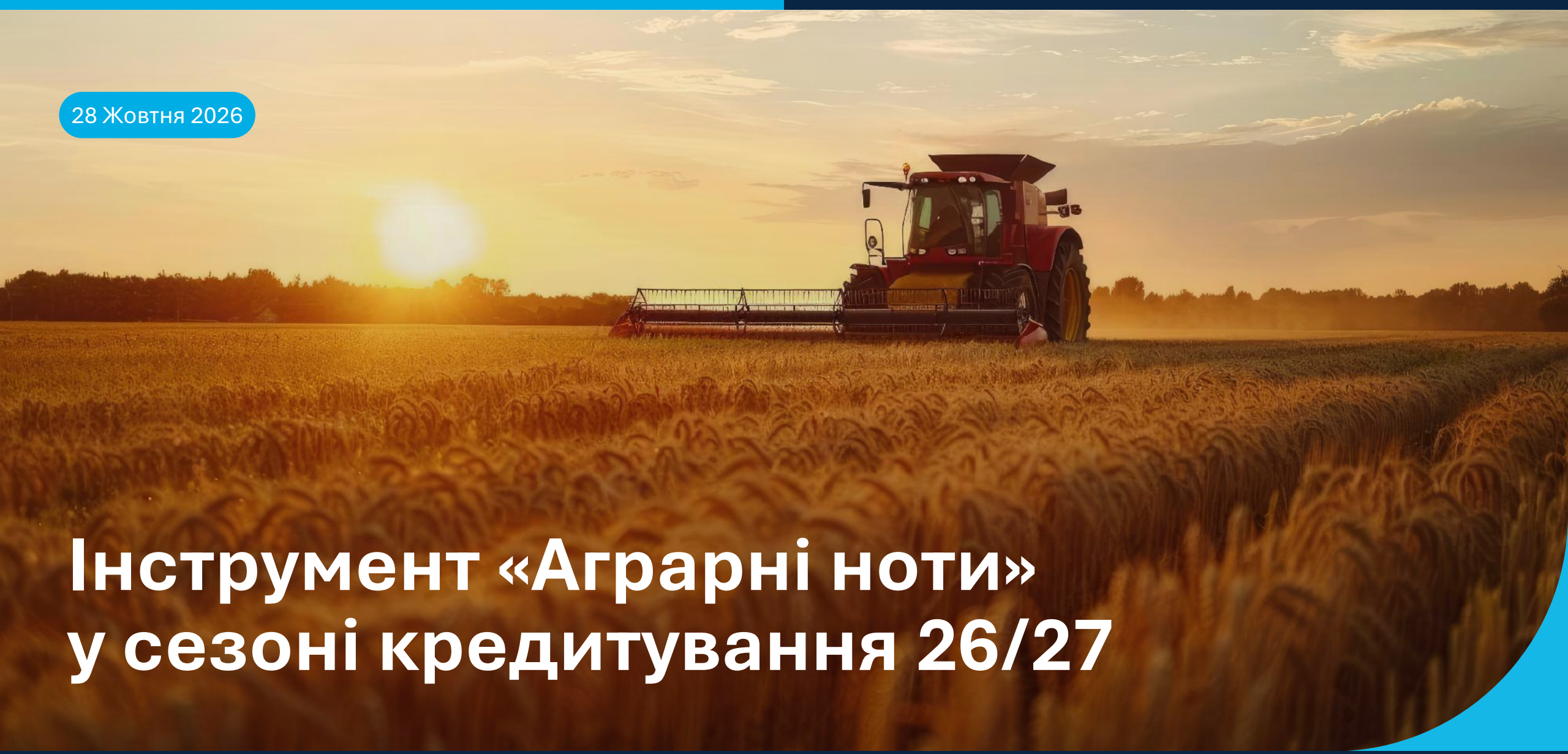

28 Жовтня 2026

Інструмент «Аграрні ноти» у сезоні кредитування 26/27

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation
Швейцарська Конфедерація

IFC | International Finance Corporation
WORLD BANK GROUP

Шановні учасники, просимо вас пройти попереднє опитування.

Посилання на форму ви знайдете у чаті,
або можете скористатися QR-кодом.

Дякуємо!

Проєкт «Розвиток аграрних нот в Україні на основі фінтех-рішень»

Мета Проєкту 2026-2029

Поліпшити доступ фермерів до фінансування в Україні шляхом розширення використання аграрних нот (АН)

АН дозволяють фермерам використовувати майбутній врожай як заставу — відкриваючи доступ до передзбирального фінансування

П'ЯТЬ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ

01 Правові та регуляторні реформи

Підтримка правових реформ для інтеграції АН з фінсервісами, фінтех-рішеннями та держ реєстрами. Оцінка регуляторних прогалин для можливого розвитку е-СР.

02 Фінансова інфраструктура

Вдосконалення інфраструктури для інтеграції Реєстру АН з фінансовими сервісами — з акцентом на фінтех, агротех та інноваційні рішення.

03 Фінансові продукти, пов'язані з АН

Підтримка фінансових установ, агробізнесу та учасників ринку у розробці та впровадженні фінансових продуктів на основі АН, включаючи кліматично орієнтовані продукти.

04 Розбудова потенціалу

Зміцнення спроможності фінансових установ, фінтех-провайдерів, агробізнесу та фермерів щодо розуміння, використання та інтеграції рішень на основі АН.

05 Підвищення обізнаності та комунікація

Підвищення обізнаності позичальників, фермерів, юристів та фінансових установ про практичні переваги АН та, де доцільно, кліматично орієнтованого фінансування.

IFC

Від розписок до нот: Ключові етапи

Липень 2012

Прийнято **Закон України «Про аграрні розписки»**

2015

Запущено **Проєкт IFC «Аграрні розписки в Україні»** для забезпечення фінансування агровиробників з недостатньою заставою

2015-2020

Залучено понад

$1 мільярд

фінансування

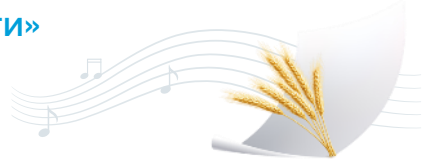
2025

Видано перші **аграрні ноти**

2024

Прийнято **Закон України «Про аграрні ноти»**

2021

Запуск Проєкту IFC UACMD для модернізації та впровадження сек'юритизації аграрних розписок

2020-2026

Залучено додатково понад

$1.56 мільярд

фінансування і видано 7 аграрних нот

2026

Запуск Проєкту з розвитку аграрних нот в Україні на основі фінтех-рішень з фокусом на:

- Масштабуванні використання аграрних нот в Україні
- Інтеграції аграрних нот із агро- та фінтех-рішеннями
- Посиленні інституційної та ринкової спроможності

Особливості аграрних нот

	Аграрні ноти
Охоплює продукцію рослинництва, тваринництва та первинної агропереробки	✓
Ширше застосування через нові безнес-молелі	✓
Автоматизована взаємодія між реєстрами та депозитарною системою	✓
Усі операці онлайн без участі нотаріусів	✓
Високий рівень захисту інформації	✓
Спецвиписка з аграрної ноти є виконавчим документом	✓
Єдиний інструмент для фінансування, розрахунків і забезпечення	✓
Зниження транзакційних витрат через цифрову інфраструктуру	✓

- ДОСТУПНІШЕ
- ШВИДШЕ
- БЕЗПЕЧНІШЕ
- ПРОСТІШЕ
- ДЕШЕВШЕ

IFC

Аграрні ноти як найбільш сучасний інструмент фінансування аграрного сектору

	Договір застави майбутньої с/г продукції	Аграрні розписки	Вексель	Аграрні ноти
Інфраструктура	Простий цивільний договір	Реєстр аграрних розписок + нотаріус	Паперовий документ без спеціалізованої інфраструктури	Реєстр аграрних нот + депозитарна система
Обіг/передача прав	Не є самостійним фінансовим інструментом	Передача через нотаріальний індосамент	Передача через індосамент	Вільний обіг через депозитарну систему
Виконання	Часто потребує судового розгляду	Позасудове через нотаріальний напис	Протест векселя	Автоматизоване виконання через спеціальну виписку
Загальна оцінка	Базовий інструмент забезпечення	Спеціалізований інструмент аграрного фінансування	Класичний борговий інструмент для документарних операцій	Сучасний електронний цінний папір для фінансування агросектору

Аграрні ноти в Україні

БЕРЕЗЕНЬ 2025

ВИКОНАНО

Фінансова аграрна нота (ФАН)

AP Group

ТРАВЕНЬ 2025

ВИКОНАНО

Товарна аграрна нота (ТАН)

KERNEL

ЛИПЕНЬ 2025

ВИКОНАНО

Фінансова аграрна нота (ФАН)

AP Bank

КВІТЕНЬ 2026

ВИКОНАНО

Фінансова аграрна нота (ФАН)

SOUFFLET AGRO UKRAINE

ОЧІКУЄ ВИКОНАННЯ

Товарна аграрна нота (ТАН)

OKKO

ТРАВЕНЬ 2026

ОЧІКУЄ ВИКОНАННЯ

Фінансова аграрна нота (ФАН)

AP Bank

ОЧІКУЄ ВИКОНАННЯ

Фінансова аграрна нота (ФАН)

DÁRTILL

ВЕРЕСЕНЬ 2026

ОЧІКУЄ ВИКОНАННЯ

Фінансова аграрна нота (ФАН)

Activitis

Наступні аграрні ноти (ТАН/ФАН)

IFC

02

Аграрні ноти:
Основи інструменту

Аграрні ноти – сучасний цифровий інструмент агрофінансування

Аграрна нота

Посвідчує безумовне зобов’язання боржника, забезпечене заставою майбутньої с/г продукції, поставити с/г продукцію або сплатити грошові кошти кредитору

- неемісійний цінний папір
- існує в електронній формі
- створюється в Реєстрі аграрних нот
- обліковується в депозитарній системі
- дає агровиробникам змогу швидко отримати фінансування

Особи боржника та кредитора за аграрною нотою

Боржник — особа, яка видала АН, що посвідчує її зобов'язання здійснити поставку с/г продукції або сплатити кошти відповідно до умов, визначених у такій АН

Фізична або юридична особа, яка має право власності або користування земельною ділянкою с/г призначення

Співвласник або співкористувач с/г земельної ділянки (виникає солідарне зобов'язання)

С/г кооператив, який не має прав на земельну ділянку с/г призначення, може видавати АН, якщо хоча б один член такого кооперативу має право власності або право користування земельною ділянкою с/г призначення (необхідна згода такого члена кооперативу, припинення членства не припиняє заставу за АН та зобов'язання с/г кооперативу за АН як солідарного відповідача)

Кредитор = Власник АН = Депонент депозитарної установи

Як юридичні так і фізичні особи (у т.ч. ФОП), резиденти та нерезиденти

Класифікація аграрних нот за видом зобов’язання

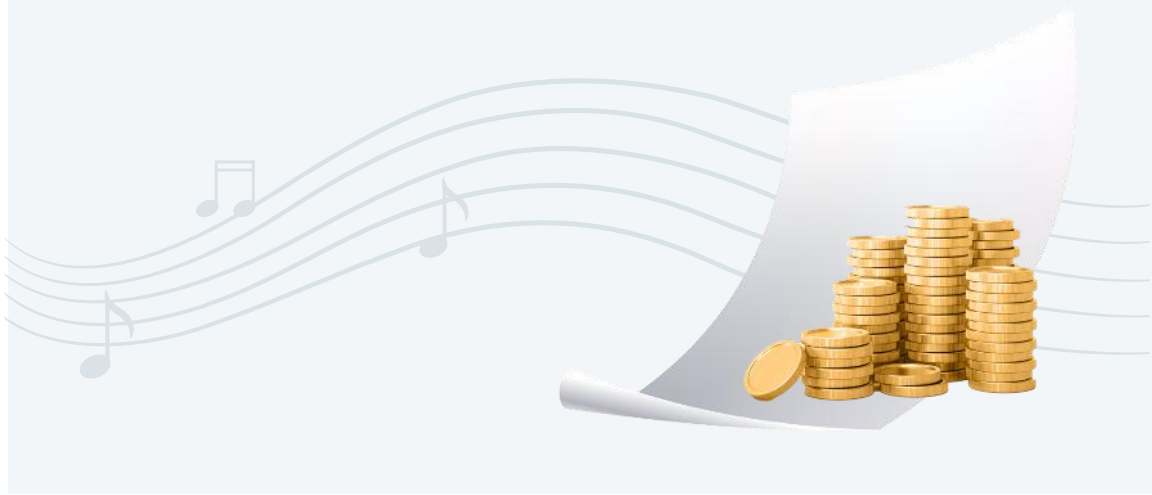
Товарна аграрна нота (ТАН)

безумовне зобов’язання боржника
поставити с/г продукцію

Фінансова аграрна нота (ФАН)

безумовне зобов’язання боржника
сплатити грошову суму

Класифікація аграрних нот за ступенем оборотоздатності

ОБМЕЖЕНО ОБОРОТОЗДАТНІ

кредитор не зможе нікому передати АН

ЧАСТКОВО ОБМЕЖЕНО ОБОРОТОЗДАТНІ

кредитор зможе передати АН будь-кому з порукою або без, але НЕ на організованому ринку капіталів

НЕОБМЕЖЕНІ В ОБОРОТІ

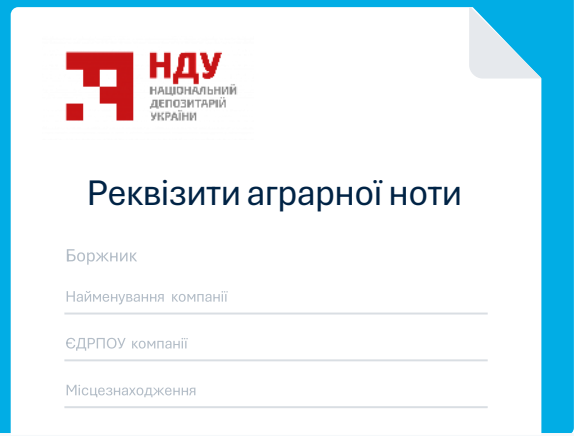
кредитор зможе передати будь-кому (без поруки), в тому числі і на організованому ринку капіталів

Визначається боржником за погодженням з кредитором під час видачі аграрної ноти (обов'язковий реквізит)

IFC

Складові частини реквізитів аграрної ноти

Основна частина

- Містить реквізити, необхідні для належного виконання зобов'язань за аграрною нотою
- Основна частина аграрної ноти є обов’язковою для боржника та кредитора з моменту видачі аграрної ноти.

Виконавча частина

- Містить реквізити, необхідні для примусового виконання зобов'язань за аграрними нотами, максимально узгоджені з вимогами до виконавчого документа у Законі України «Про виконавче провадження»
- Виконавча частина аграрної ноти є обов’язковою для боржника та кредитора-стягувача з моменту генерування спеціальної виписки з Реєстру за допомогою програмно-технічних засобів Реєстру аграрних нот. Кредитор має право ініціювати примусове стягнення за аграрною нотою з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем, зазначеним в аграрній ноті як день виконання зобов’язання за аграрною нотою (повністю або частково).

Реквізити основної частини

	ТОВАРНА АГРАРНА НОТА	ФІНАНСОВА АГРАРНА НОТА
01	назва - "Товарна аграрна нота»	назва - "Фінансова аграрна нота"
02	строк або термін виконання зобов’язання	
03	ступінь оборотоздатності	
04	предмет зобов'язання: поставити с/г продукцію	предмет зобов'язання: сплатити грошову суму
05	умови та місце поставки с/г продукції	умови сплати грошових коштів
06	опис предмета застави	
07	місце зберігання предмета застави	
08	застереження про те, чи здійснюється задоволення вимог кредитора з вартості предмета застави або перехід права власності на предмет застави до кредитора	
09	інші способи забезпечення виконання зобов’язань *	
10	дата та час видачі	
11	інформація про боржника	
12	інформація про наявність чи відсутність договору страхування щодо предмета застави *	
13	інформація про наявність чи відсутність вимог до технології виробництва с/г продукції *	
14	інформація про розмір витрат на завершення виробництва *	
15	інформація про те, чи передбачено звернення стягнення на інше майно *	
16	маркетинговий період	
17	інформація про те, чи може здійснюватися конвертація ТАН у ФАН *	
18	визначення організації для вирішення спорів щодо порушення технології виробництва *	
19	застереження про вирішення третейським судом або міжнародним комерційним арбітражем всіх або частини спорів *	
20	інформація щодо штрафних санкцій *	

* Предмет для переговорів

Конвертація товарної аграрної ноти в фінансову

Умови, за яких кредитором може бути здійснено конвертація:

1. Право кредитора на конвертацію передбачено реквізитами аграрної ноти
2. Невиконання зобов’язань за ТАН

Для здійснення конвертації кредитор повинен:

1. Повідомити боржника про намір конвертувати ТАН у ФАН
2. Надати розпорядження про проведення конвертації

Конвертація здійснюється:

- на суму невиконаного зобов’язання
- на третій день з дати надсилання повідомлення кредитора, якщо до спливу цього строку до Реєстру аграрних нот не внесено запис про припинення зобов’язань за такою ТАН

Добровільне виконання аграрних нот

	ВИКОНУЮТЬСЯ ШЛЯХОМ:	ВВАЖАЄТЬСЯ ВИКОНАНИМ:
	Поставки с/г продукції кредитору або передачі кредитору складського свідоцтва на с/г продукцію	З моменту внесення кредитором запису про припинення зобов'язань за ТАН до **Реєстру**
	Перерахування коштів на рахунок Центрального депозитарію для подальшого перерахування кредитору	З моменту зарахування коштів на рахунок **Центрального депозитарію**

Що може бути предметом застави за аграрною нотою?

Виключно майбутня с/г продукція **(рослинництво, тваринництво, продукти їх переробки)**

Додаткова застава **можлива лише згідно з окремим договором**

Земельні ділянки с/г призначення **не можуть бути** предметом застави!

Чи можна заставити одну й ту ж с/г продукцію двічі?

Аграрна розписка	+	Аграрна нота	НІ
Договір застави	+	Аграрна нота	НІ
Аграрна нота	+	Аграрна розписка	НІ
Аграрна нота	+	Договір застави	НІ
Аграрна нота	+	Аграрна нота	ТАК

1. лише за згодою кредитора по вже існуючій ноті, і
2. лише за умови, що строк виконання зобов'язання за наступною нотою є пізнішим, ніж за вже існуючою

Реєстрація та моніторинг застави

РЕЄСТРАЦІЯ ЗАСТАВИ:

відбувається в ДРОРМ
Центральним депозитарієм

МОНІТОРИНГ ЗАСТАВИ:

- Кредитор має право здійснювати моніторинг предмета застави самостійно або доручити третій особі по довіреності
- Шляхи здійснення моніторингу:

Відмова боржника у доступі кредитора до предмета застави під час дії аграрної ноти це юридичне порушення, яке може спричинити **дострокове стягнення застави.**

Що відбувається у разі...

...ВТРАТИ ПРЕДМЕТУ ЗАСТАВИ?

Боржник зобов'язаний за домовленістю з кредитором замінити предмет застави іншим

У випадку відмови кредитор має можливість:

- у судовому порядку вимагати дострокового виконання зобов'язань за АН

АБО

- на підставі спеціальної виписки з Реєстру здійснити стягнення за рахунок іншої продукції з вказаної в АН земельної ділянки*

...НЕДОСТАТНОСТІ ЗІБРАНОЇ С/Г ПРОДУКЦІЇ

Кредитор має можливість:

- звернути стягнення на іншу продукцію з земельної ділянки, зазначеної в АН

АБО

- звернути стягнення на інше майно боржника, якщо це передбачено умовами АН

*після настання строку виконання зобов'язання

IFC

Дефолт агровиробника та примусове виконання аграрних нот

У разі недостатності або відсутності застави для задоволення вимог кредитора (в процесі звернення стягнення) відбувається звернення стягнення на...

...інше майно (окрім земельних ділянок с/г призначення) боржника **(якщо це передбачено умовами АН!)**

...на майно інших осіб, які несуть солідарну відповідальність із боржником (на підставі все тієї ж спеціальної виписки з Реєстру аграрних нот!)

Особи, які стають солідарними відповідачами за аграрною нотою

Фінансова установа, яка надала повну або часткову гарантію, із зазначенням про це в тексті АН

Особа, до якої переходять права на земельну ділянку (зазначену в АН) стає солідарним боржником за АН

Кредитор за **частково обмежено оборотоздатною АН стає солідарним боржником,** якщо передав ноту із застереженням «з порукою»

У зберігача продукції, який не надав доступ або не виконав розпорядження особи, що здійснює примусове стягнення на підставі АН, виникає солідарне зобов’язання за АН

Взаємозв’язок аграрної ноти та прав на земельну ділянку

01

Під час дії аграрної ноти необхідно отримувати згоду кредитора для того щоб:

- Відчужити земельну ділянку;
- Передати її в оренду чи суборенду;
- Змінити, розірвати або відмовитись від договору оренди чи суборенди

02

Інформація про те, які земельні ділянки зазначено в аграрній ноті, буде відображена в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно

03

Аграрні ноти:
Інфраструктура

IFC

Системи обліку інформації про аграрні ноти

РЕЄСТР АГРАРНИХ НОТ (РАН)

інформація про видачу, реквізити, припинення та обтяження аграрних нот, а також про початок примусового виконання

ДЕПОЗИТАРНА СИСТЕМА

інформація про кредиторів за АН (власників ноти), обтяження аграрних нот

Реєстр аграрних нот

01 січня 2025 року — **початок функціонування Реєстру**

Ведеться в **електронній формі**

Доступ до Реєстру – **через вебсайт адміністратора Реєстру**

Держатель та адміністратор – Центральний депозитарій цінних паперів, який забезпечує:

- створення, ведення та адміністрування Реєстру
- збереження та захист інформації
- забезпечення інформаційної взаємодії з іншими реєстрами та депозитарною системою
- надання доступу до реєстрових даних
- інші функції

Вартість послуг (тарифи) на операції з аграрними нотами визначається Центральним депозитарієм та оприлюднені на вебсайті.

Взаємодія Реєстру аграрних нот з іншими реєстрами

Для формування реквізитів АН та відображення в Реєстрі інформації про АН Центральний депозитарій забезпечує електронну взаємодію з:

- Державним реєстром обтяжень рухомого майна
- Державним реєстром речових прав на нерухоме майно
- Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань
- Державним реєстром актів цивільного стану громадян
- Єдиним державним демографічним реєстром
- Реєстром аграрних розписок
- Державним земельним кадастром
- Єдиним державним реєстром виконавчих проваджень
- Єдиним державним реєстром тварин
- Державним аграрним реєстром
- Автоматизованою системою виконавчого провадження
- іншими інформаційними та інформаційно-комунікаційними системами, реєстрами та базами

04

Аграрні ноти:
Основні бізнес-моделі

Аграрні ноти можуть використовуватися:

МОВА БІЗНЕСУ	МОВА ЗАКОНУ	КРЕДИТОРИ	ЯК ЦЕ ПРАЦЮЄ НА ПРАКТИЦІ
«як вексель» / «на виконання »	як інструмент розрахунку за договором	дистриб'ютори, постачальники	Надають агровиробнику ресурси (ЗЗР, насіння тощо) і отримують ноту взамін. Зобов’язання агровиробника за договором припиняється, але він зобов’язаний по ноті. Дистриб’ютор може розрахуватися з постачальником передавши йому ноту агровиробника.
«на забезпечення»	як інструмент забезпечення за договором	банки, трейдери, переробники, дистриб’ютори, постачальники	Аграрна нота забезпечує виконання договору (кредитного, поставки або форвардного). Зобов’язання здвоюються. Якщо агровиробник виконує договір - нота не застосовується. Якщо ні - кредитор може звернути стягнення за нотою.
«як облігація»	як інструмент залучення грошових коштів у с/г	короткострокові інвестори, банки, трейдери	Надають кошти агровиробнику та отримують аграрну ноту у власність. Очікують виконання - або грошима, або продукцією.
«для рефінансування»	як самостійний об’єкт цивільних прав	усі типи кредиторів	Кредитори, які володіють нотою агровиробника, можуть використати її як актив для отримання рефінансування: передати в заставу банку чи іншій фінансовій установі, продати з дисконтом або на умовах РЕПО.

*Переробні підприємства можуть не лише виступати кредитором за нотою, але й видавати власні ноти

IFC

Основні бізнес-моделі використання аграрних нот*

№	Модель	Кредитори	
1	ФАН на забезпечення кредитного договору	банки та інші фінансові установи	✓
2	ФАН на забезпечення договору поставки	постачальники та дистриб'ютори	✓
3	ФАН на виконання кредитного договору	банки та інші фінансові установи	
	ФАН / ТАН на забезпечення форвардного контракту:		
4	i. ФАН – для забезпечення виконання зобов'язань з повернення передоплати	трейдери та переробники	
5	ii. ТАН – для забезпечення виконання зобов'язань з поставки с/г продукції, з можливістю конвертації у ФАН	трейдери та переробники	✓
6	ФАН на виконання договору поставки, з можливою подальшою передачею ноти від дистриб'ютора постачальнику з метою розрахунку, або передачею банку чи іншій фінансовій установі з метою миттєвого отримання більшої частини платежу (аналог факторингу)	постачальники, дистриб'ютори, банки та інші фінансові установи	✓
7	ТАН на виконання договору поставки	постачальники та дистриб'ютори	
	ФАН/ТАН як самостійний об'єкт інвестування:		
8	i. ФАН як самостійний об'єкт інвестування	короткострокові інвестори в с/г	
9	ii. ТАН як самостійний об'єкт інвестування	трейдери та переробники	
10	ТАН на виконання експортного форвардного контракту	трейдер-нерезидент	

Перелік не є вичерпним. Учасникам ринку можуть створювати й інші бізнес-моделі

*В кожній з цих бізнес моделей може бути присутня гарантія фінансової установи за наявності ліцензії

Опубліковані на сайті НДУ

✓ Реалізовані бізнес моделі аграрних нот

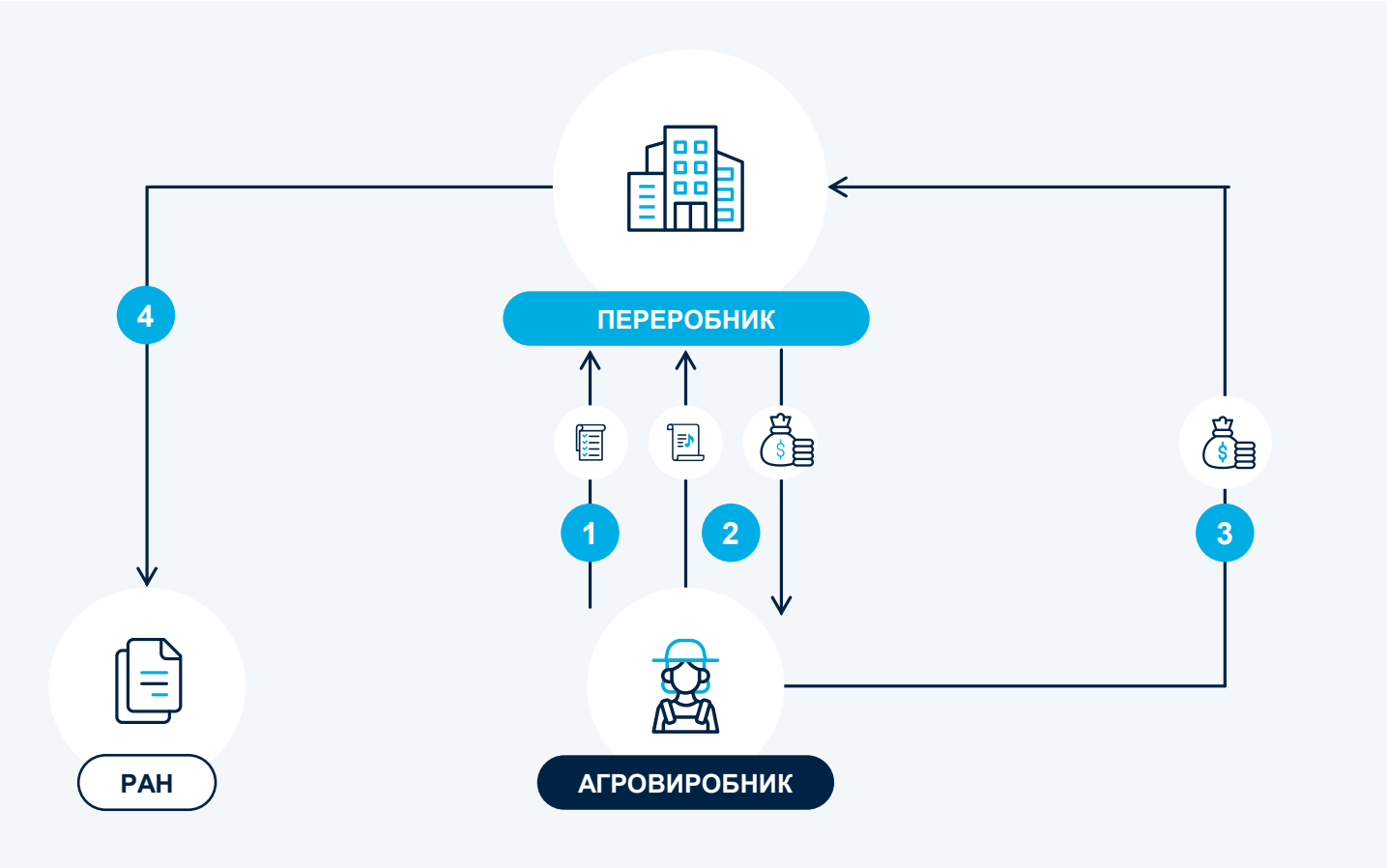
IFC

Детальні довідники для бізнес-моделей

Видача ФАН/ТАН на забезпечення договору про закупівлю

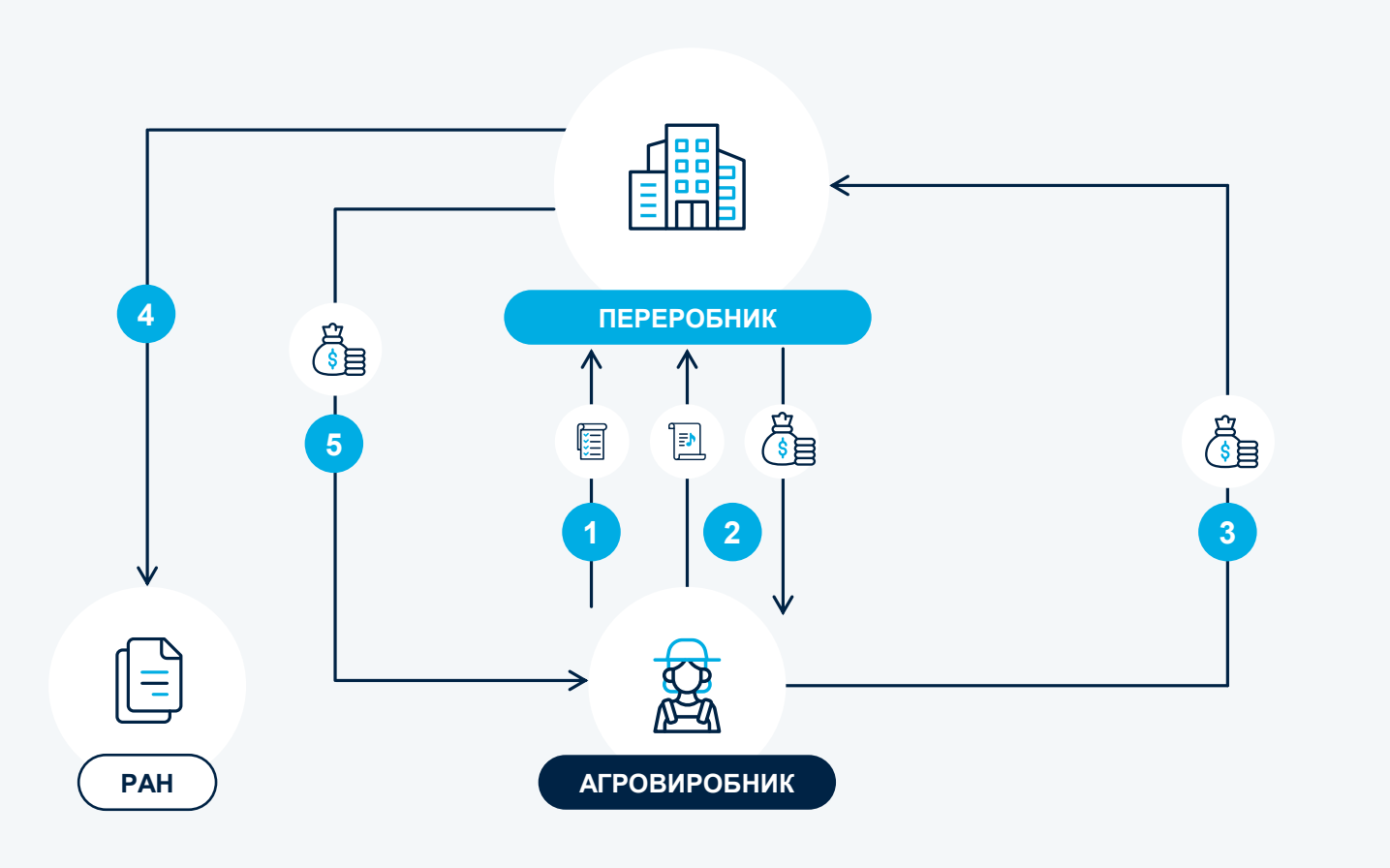
ФАН – для забезпечення виконання зобов’язань з повернення передоплати

1. Укладення договору про закупівлю.
2. Внесення передоплати переробником та видача ФАН агровиробником (*сторони самостійно визначають, що має бути здійснене першим*).
3. Поставка с/г продукції агровиробником за договором (або повернення передоплати).
4. Внесення переробником до Реєстру запису про припинення зобов’язання за нотою.

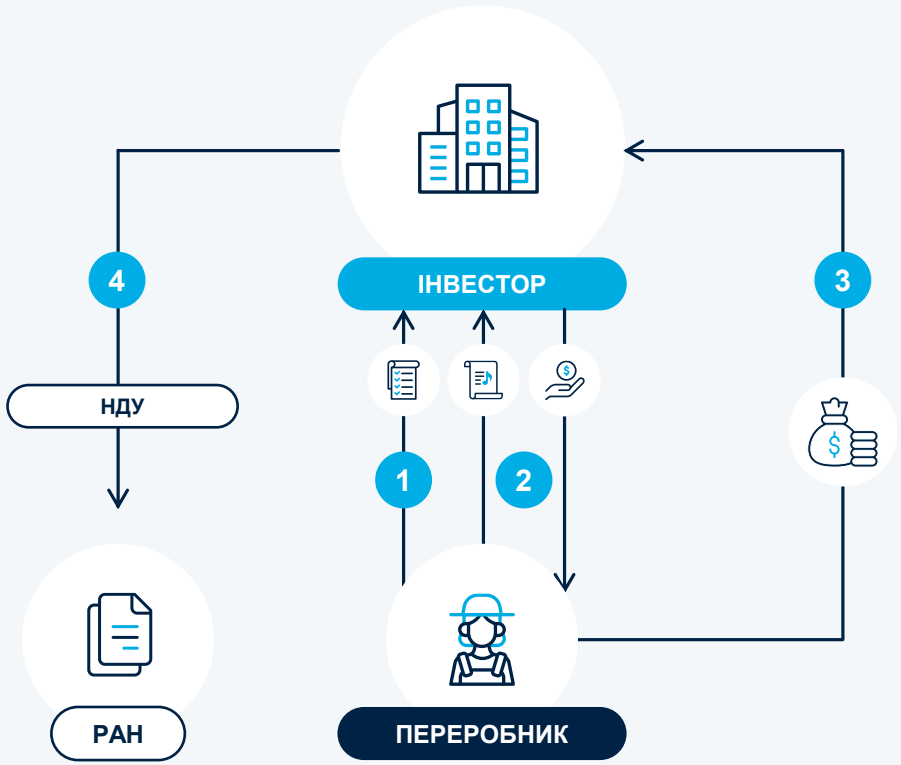
Видача ФАН/ТАН на забезпечення договору про закупівлю

ТАН – для забезпечення виконання зобов'язань з поставки с/г продукції, з можливістю конвертації у ФАН

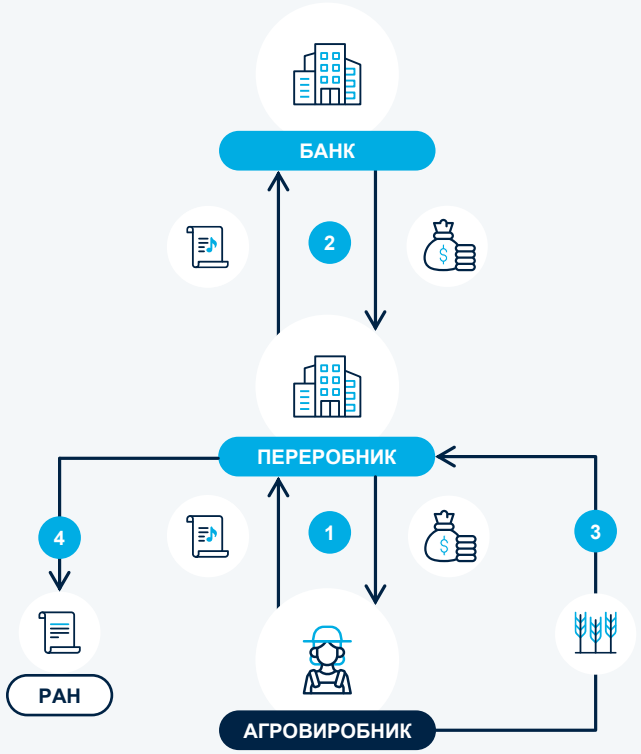
1. Укладення договору про закупівлю.
2. Внесення передоплати переробником та видача ТАН агровиробником (*сторони самостійно визначають, що має бути здійснене першим*).
3. Поставка с/г продукції агровиробником за договором (або повернення передоплати).
4. Внесення переробником до Реєстру запису про припинення зобов'язання за нотою.
5. Доплата за поставлену с/г продукцію переробником.

Видача ФАН як облігації

1. Укладення договору про придбання неемісійного цінного паперу.
2. Внесення коштів інвестором та видача ФАН переробником *(сторони самостійно визначають, що має бути здійснене першим)*.
3. Сплата переробником на підставі ФАН грошової суми, визначеної в ФАН, кредитору за ФАН.
4. Внесення до Реєстру запису про припинення зобов'язання за ФАН (внаслідок електронної інформаційної взаємодії НДУ та Реєстру).

Отримання рефінансування з використанням аграрних нот

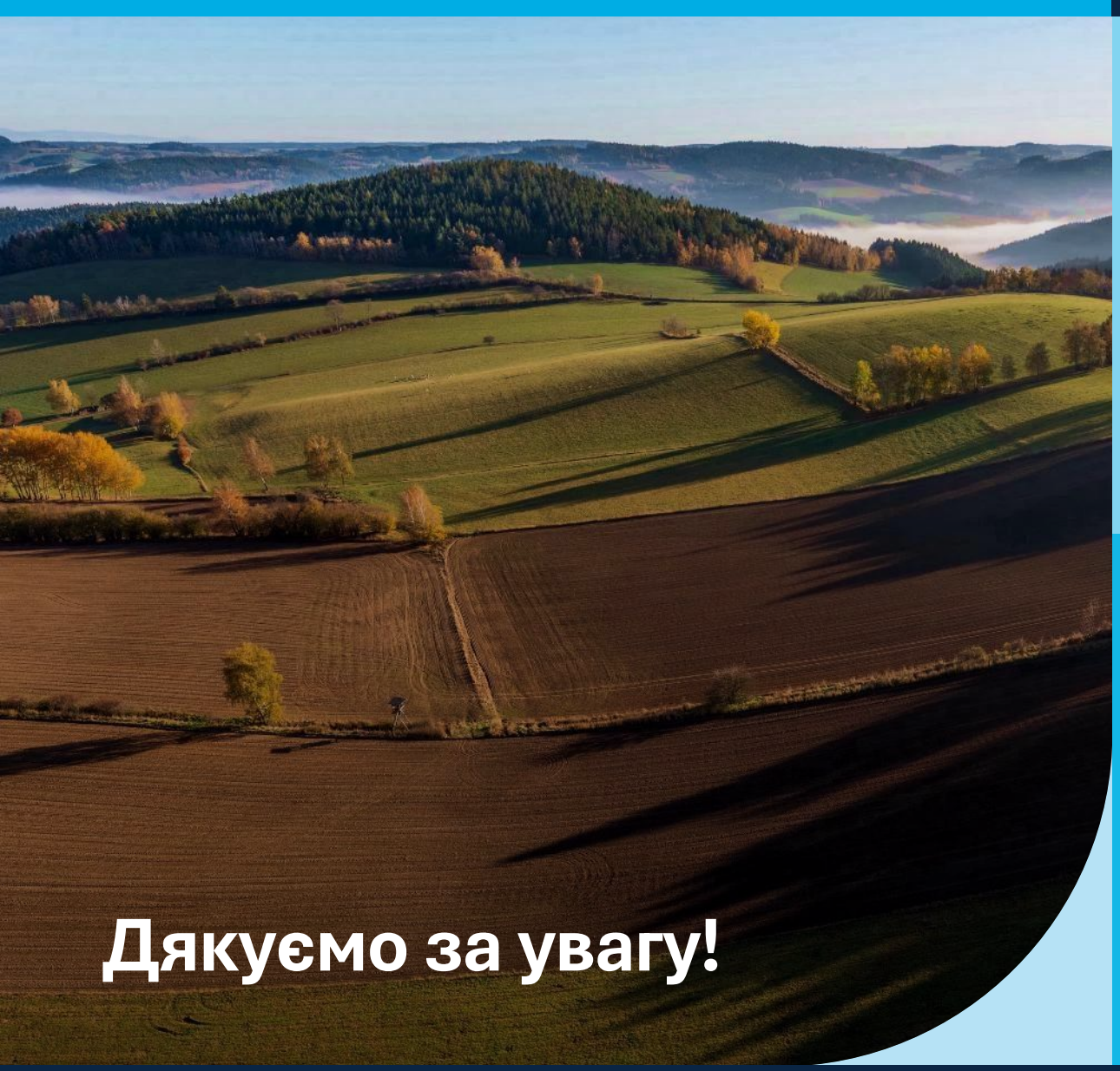
1. Здійснення передоплати агровиробникові та видача товарної аграрної ноти (ТАН) агровиробником у рахунок припинення (погашення) зобов'язань за договором про закупівлю.
2. Отримання кредитором рефінансування від банку шляхом отримання кредиту під заставу аграрної ноти.
3. Поставка агровиробником (боржником) с/г продукції за ТАН кредиторові.
4. Внесення до Реєстру запису про припинення (погашення) зобов’язання за ТАН.

ФІНАЛЬНЕ ОПИТУВАННЯ

Шановні учасники, просимо вас знову пройти опитування.

Посилання на форму ви знайдете у чаті,
або можете скористатися QR-кодом.

Дякуємо!

ЖОВТЕНЬ 2026

Дякуємо за увагу!

Проєкт «Розвиток аграрних нот в Україні на основі фінтех-рішень»

cropreceipts@ifc.org

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation
Швейцарська Конфедерація

IFC International Finance Corporation
WORLD BANK GROUP